

Işıl Öz'ün CEİD Proje Direktörü Ülker Şener ile söyleşisi: 30 büyükşehir belediyesinin de eşitlik karnesi zayıf

medyascope.tv/2024/03/08/30-buyuksehir-belediyesinin-de-esitlik-karnesi-zayif/

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği (CEİD) 30 büyükşehir belediyesinin eşitlik karnesini yayımladı. Raporda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanabilmesi için yerel yönetimlerin ne yapabileceği, bu alanda Türkiye'nin ne durumda olduğu **aktarıldı**. CEİD Proje Direktörü Ülker Şener, yerel yönetimlerin eşitlik için ne yapabileceğini anlattı.

Veriler gösteriyor ki, kentlerde kaynak sahipliği, kaynaklara erişim, sınıf, etnisite, cinsiyet, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, yaş ve beden, eşitsizlik kaynağına dönüşebiliyor ve bireyleri dezavantajlı konuma itebiliyor. Ulaşım, kentsel katılım, barınma, altyapı hizmetleri, park ve bahçelere erişim haklarından tüm grupların ihtiyaç duydukları biçimde ve ihtiyaç duydukları ölçüde yararlandıklarını söylemek mümkün görünmüyor.

Toplu taşımanın yaşlı, engelli, küçük çocukla seyahat edenler için uygun olmaması önemli bir sorun olmaya devam ediyor. Barınma artık her zaman olduğundan daha büyük bir sorun. Kentin her bölgesinin yalnız yaşayan kadınlar, LGBTİ+'lar için güvenli olduğu söylenemez. Şiddetten arınmış bir çevrede güven içinde yaşama, dolaşma, kendini gerçekleştirme hakkı da herkes için mümkün görünmüyor.

Kendi kendime “**Yasama ve yargının fiilen ortadan kalktığı bir ülkede eşitlik nasıl savunulur?**” diye sordum, karamsarlaştım. CEİD Proje Direktörü **Ülker Şener**, aklıma takılan birkaç soruya yanıt verdi:

Bazı kentlerde konseyler, eşitlik birimleri olsa da Türkiye genelinde eşitlik politikasından bahsetmek zor sanırım, değil mi?

Türkiye’de yerel düzeyde bir eşitlik politikasından bahsetmek ne yazık ki zor.

Bu politikasızlığın ana nedeni ne sizce?

Bunun birkaç nedeni var. İlk neden; yerel yönetimlerde belediye başkanından üst düzey bürokratlara, uzmanlara kadar neredeyse tüm belediye çalışanlarının hizmet verme yaklaşımlarının değişmesi. Bu ne yazık ki, eşitlik alanında benzer siyasi gelenekten geliyor olsalar bile belediyelerin eşitlik bakış açılarının ve uygulamalarının değişiklik göstermesine ve ortaklaşamamasına sebep oluyor. İkinci neden ise genel hizmet yaklaşımı; belediyeler özellikle kadınlara, çocuklara, engellilere ve yaşlılara yönelik hizmetlerini eşitlik perspektifi ile değil, sosyal yardım anlayışı ile düzenliyor ve belirliyor. Bu anlayışın kendisi zaten eşitlik bakış açısına ters ve kapsayıcı değil. Diğer bir neden ise eşitliğin sağlanmasına yönelik hizmet ve politikaların belirlenmesi için ihtiyaç tespiti yapmak konusunda büyük eksikliklerin olması. Sunulan hizmetler ağırlıkla başvuru/ihbar esasına dayanıyor. Hizmet sunumuna ilişkin verileri kayıt altına alıp bu kayıtlar ışığında politika üreten sistemler de oluşturulmuyor. Dolayısıyla yalnızca başvurular üzerinden stratejiler belirlenerek hizmete erişemeyen veya başvuramayan herkes bu sürecin dışına itiliyor. Son olarak belediyeler eşitlikçi yaklaşımların ek bütçe gerektirdiğini düşünüyor. Önce temel ihtiyaçları karşılayacağız ardından üstüne eşitliği ekleyeceğiz. Oysa baştan itibaren hizmeti buna göre şekillendirseler sorun olmayacak. Örneğin ulaşımı ele alalım: Otobüs alırken baştan engellilerin kullanımına ve bebek arabası taşıyan bireylere uygun otobüsler alınabilir. Durak uzaklıkları baştan itibaren yaşlıların, engellilerin buldukları mekandan hızla erişebilecekleri, yaşadıkları yere çok uzak olmayacak şekilde düşünülebilir. Kaldırımlar engelli arabaları, bebek arabaları ile uyumlu yapılabilir. Önce kaldırım yapıp sonra ihtiyaca uydurmak yerine baştan bunlar düşünülebilir. Ve bunlar ek maliyet, bütçe gerektirmez. Bakış açısının değişmesi yeterli çoğu zaman.

Peki, kentlerin eşitlik politikası nasıl inşa edilecek?

Öncelikle eşitliği benimsenmek, eşitliğe inanmak gerekiyor. Toplumun eşitlik çerçevesinde yapılandırılmasının sorunları önemli ölçüde azaltacağına inançtan bahsediyoruz. İdeal olarak eşitliğin benimsenmesi diyelim. Ardından eşitlik yaklaşımının hak temelli olarak ele alınması lazım. Belediyelerin; hizmet sunacakları kişilerin ihtiyaçlarını insan hakları çerçevesinde değerlendirip, eşitliği dönüştürücü eşitlik biçiminde ele alması; karar alma mekanizmalarının katılımcı bir şekilde işletilmesi gerekiyor. Bununla birlikte belediye yöneticilerinin toplumsal cinsiyet eşitliğini sahiplenmesi, belediye içinde eşitliği ana akımlaştırarak politika belgelerinin yürürlüğe girmesi, planların hazırlanması ve kurumsal yapıların oluşturulması da oldukça önemli.

Bunun için de belediyelerde bir kayıt sisteminin oturtulması ve kurumsal hafızanın oluşturulması gerekiyor. Geçmiş deneyimler stratejik planlarının ve faaliyet planlarının hazırlanması sırasında kullanılabilirse, eşitlik politikasının inşa edilmesi mümkün olabilir. Ayrıca bu amaçla eşitlik birimlerinin de etkin mekanizmalara dönüştürülmesi önemli. Son olarak eşitlik alanında çalışan sivil toplum örgütlerine kapıların açık olması. Kente dair görüşlerine, deneyimlerine kulak kabartılması ve dinlenmesi gerekiyor. Herkes her şeyi bilemez, bu nedenle farklı olanın deneyiminin bilinmesi ve hesaba katılması önemli.